بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2020/HC-A/166
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ސަޢީދު އަލީ ޝާހިދު، ހ. އުދަރަސްގެ ، މާލެ
- އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކެންސަލް ޖެނެރޭޓްކުރުން

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް
ފަނޑިޔާރު ދީބާނާޖް ޒަހީރު

ނިމުނު ތާރީޚް: 03 ޖުމާދަލްއޫލާ 1444
27 ނޮވެންބަރު 2022

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚް:

22 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1442

10 ނޮވެމްބަރު 2020

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ:

- **ނަންބަރު:** 92/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާ
- **ނިންމި ފަރާތް:** ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ކެނަބިސް ޓްރެފިކްކުރުން
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 21 ޖަނަވަރީ 2018
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 26 ޖަނަވަރީ 2020

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

[illegible] ، [illegible] ، މާލެ

ޤާނޫނީ ވަކީލް:

[illegible]

އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދާރީވި ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް

ޤާނޫނީ ވަކީލް:

[illegible] ޕްރޮސިކިއުޓަރ [illegible]

ޖިނާއީ- ކެނަބިސް ޓްރެފިކްކުރުން- ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީ- މަސްތުވާތަކެތީގެ ބަރުދަން ބެލުން - ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި ބަލައިފާސްކުރުން އަދި ޤަބްޟަކުރުން - ހިމާޔަތު

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، (މި ދައުލަތުން [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible])

މައްސަލައިގެ ތަޢާރަފު

1. މިއީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 92/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް މާލެ، ހ.[illegible]ގެ، ސައީދު އަލީ ޝާހިދު (ދރއ ކާޑު ނަންބަރު: A332297) ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބެލި ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްއެވެ.

މައްސަލައިގެ ފަސްވަތް

2. ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެތީގެ ޤާނޫނު) ގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ އެޤާނޫނުގެ 139 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ހަވާލާދީ، އެޤާނޫނުގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދަށުން، ސައީދު އަލީ ޝާހިދުގެ މައްޗަށް ކެނެބިސް [illegible] ކުށުގެ ދަޢުވާ 21 ޖަނަވަރީ 2018 ތާރީޚުގައި ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ދައުލަތުން ހުށަހެޅިއެވެ.

3. މި ދަޢުވާ ދައުލަތުން ކޮށްފައިވަނީ، 24 ޑިސެމްބަރު 2017 ވަނަ ދުވަހުގެ 22:50 [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސައީދު އަލީ ޝާހިދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible]، [illegible] [illegible] ފަރާތް ސައީދު އަލީ ޝާހިދު [illegible] ސައީދު އަލީ ޝާހިދު [illegible] އިން ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު P 1996AA0G ސައިކަލުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ސައިކަލުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 18-5035 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]، އެސައިކަލުގެ މަޑުގަނޑުން [illegible] [illegible] [illegible]، އެސައިކަލުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 08 (އަށެއް) ސެލޮފޭންކޮތަޅުގައި 2.0915 ގްރާމް ކެނަބިސް ހުރިކަން އެތަކެތީގެ ތަޙުލީލު ރިޕޯޓުން ދައްކާތީ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައެވެ.

4. އެ ޤަޟިއްޔާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގައި ބަލާފައިވަނީ ނަންބަރު 92/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައެވެ. އަދި ދަޢުވާ ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި މައްސަލައިގައި ހުކުމްކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ހުކުމް

"[illegible]، [illegible]، މާލެ / ހ.[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 24 ޑިސެމްބަރު 2017 ވަނަ ދުވަހުގެ 22:50 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު AA0G 1996P ސައިކަލުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 18.5035 ގްރާމް ކެނަބިސް ހުރިކަމާއި، އެސައިކަލުގެ މަޑުގަނޑުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] 08 ސެލޮފޭންކޮތަޅުގައި 2.0915 ގްރާމް ކެނަބިސް ހުރިކަމާއި، އެސައިކަލުގެ [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 17/2011 (މަސްތުވާތަކެތީގެ ޤާނޫނު) ގެ 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ [illegible] 139 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި [illegible] [illegible] 108 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 100,000/- (އެއްލައްކަ) ރުފިޔާއިން ޖޫރިމަނާކޮށް، [illegible]

މިއަދުން ފެށިގެން 06 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޕޮލިހުންވެސް އިސްތިއުނާފު ނުވޭނެ އޮތޯރިޓީއަށް ދެއްކުމަށް ސަބަބު އަދި ޝާހިދު އަންގައި، މިގޮތުގެމަތިން ހުށަހަޅަންވާނެއެވެ."

އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތައް:

5. ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 92/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރައްވަން މާލެ، ހ.އަދަރަސްގެ ސަޢީދު އަލި ޝާކިރުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި 13 (ތޭރަ) ނުކުތާ ހުށަހަޅާފައި ވެއެވެ.

- **ފުރަތަމަ ނުކުތާ އަކީ:** ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ދިވެހި ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 156 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން މައްސަލަ ހިނގައި ކަން ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކޮށްދީ ނުކުތާއެވެ.
- **ދެވަނަ ނުކުތާ އަކީ:** ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ދިވެހި ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 154 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ ގޮތަށް ކަން ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިން، ހުކުމްކުރައްވާ ދިފާޢުއަކާއި ޝަރީޢަތަށް ޕްރޮސިކިއުޝަނުން ހުށަހެޅި ހެކިތަކަށް ފުރިހަމައަށް ރިޢާޔަތް ކުރުމަށްފަހުގައި ކަން ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކޮށްދީ ނުކުތާއެވެ.
- **ތިންވަނަ ނުކުތާ އަކީ:** ސުޕްރީމްކޯޓުގެ މަޖިލީހުގައި ނެގުނު ހުކުމަކާ ބެހޭގޮތުން، ޤަވާޢިދު ނަންބަރު 2015/R-230 (މަސްތުވާތަކެއްޗާބެހޭ މައްސަލަތަކުގައި ހުކުމްކުރާއިރު ޢާއްމު އުސޫލުތަކާއި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ ޤަވާޢިދު) ގެ 23 ވަނަ މާއްދާއާއި ޕްރޮސިކިއުޝަނުގެ ޖިނާއީ ޤާނޫނުގެ ޤަވާޢިދުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/451 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ގޮތުން އަދި ކަސްޓަޑީގެ އޭޖެންޓު ހަމަވެގެން މަސްތުވާތަކެއްޗާއި، މަސްތުވާތަކެތީގެ މި މަސައްކަތުގައި ހިމެނޭ ގްރޭޑު ހިފެހެއްޓުން ބެހޭގޮތުން، އެކަމުގެ އަޚާން

އަނެކެއްގެ އަތަށް ނަޤުލު [illegible] [illegible] ޝަރުޢީ ހަމަތަކުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އެކަމަށް ރިޢާޔަތް ކުރުމާއިނުލައި ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

- ހަތަރުވަނަ ނުކުތާ އަކީ: ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 159 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައިވާ އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގެ އުސޫލަށް ރިޢާޔަތް ކުރުމެއްނެތި އަދަބު ކަނޑައެޅުމުގައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.
- ފަސްވަނަ ނުކުތާ އަކީ: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/23 ޤަޟިއްޔާގައި މަސްތުވާތަކެތީގެ ވިޔަފާރީ މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލަންޖެހޭ ހަމަތަކުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ޤާޢިދާ ހަމަތަކާ ޚިލާފަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.
- ހަވަނަ ނުކުތާ އަކީ: ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށް ދައުވާގައި ކުށް ބަދަލުކޮށް، އެ މާއްދާގެ (ބ) އާ ޚިލާފަށް ދައުވާގެ އުންސުރުތައް ނުވަތަ ސަރަޙައްދު ބަދަލުކޮށްފައި ވީނަމަވެސް އެކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމެއްނެތި ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.
- ހަތްވަނަ ނުކުތާ އަކީ: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ފޮނުވި ދައުވާ ނޫން އެހެން ދައުވާއެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.
- އަށްވަނަ ނުކުތާ އަކީ: ދައުވާލިބުނު ފަރާތަށް ލިޔުންތައް ލިބުނު އިރު ލިބިފައިނުވާ [illegible] ރިޕޯޓުގެ މައްޗަށް، އަދި އެ ރިޕޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible]، އެ ރިޕޯޓުގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

- ނުވަވަނަ ނުކުތާ އަކީ: ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ދިވެހި ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 77 އަދި 5 ވަނަ މާއްދާގައިވާ މިންވަރަށް މި މައްސަލައިގެ ތަޢްރީފު ފުރިހަމަކޮށްފައި ނުވާހިނދު، ފުރިހަމަނުވާ ތަޢްރީފުގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކޮށް، ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.
- ދިހަވަނަ ނުކުތާ އަކީ: ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ދިވެހި ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް، އެކަށީގެންވާ ހެކީގެ މައްޗަށް ބިނާކުރުމެއް ނެތި ކޯޓު [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ހެކީގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.
- އެގާރަވަނަ ނުކުތާ އަކީ: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ފަދަ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްނެތި އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 46 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާފަދައިން [illegible] ކޯޓު އަމުރެއްނެތި އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ދިވެހި ޖިނާއީ ޤާނޫނު) ގެ 40 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބުނާފަދައިން ފުލުހުންގެ ސަބްއިންސްޕެކްޓަރުން ފެށިގެން މަތީގެ އޮފިސަރެއްގެ ހުއްދަ [illegible] [illegible]، ސަޢީދު އަކީ ޝާހިދު [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 52 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ހެކި ހޯދައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 268 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް [illegible]، [illegible] ވާހިނދު، އެފަދަ ހެއްކަށް [illegible] މި ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.
- ބާރަވަނަ ނުކުތާ އަކީ: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/HC-A/323 ޤަޟިއްޔާ އާ ޚިލާފަށް، ތަޢްރީފުކޮށް، [illegible] މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

- ފަސްވަނަ ނުކުތާ އަކީ: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 51 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތަށް، [illegible] ދަޢުވާ ސާބިތުކޮށްދެވިފައި ނުވާހިނދު، ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވުން ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކާމެދު ދެފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަ އަދި ޝަރީޢަތުން ރިޢާޔަތްކުރިގޮތް

6. އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ދެފަރާތުން މައިގަނޑު ގޮތެއްގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމާއި ޝަރީޢަތުން އެ ނުކުތާތަކާމެދު ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާގޮތް ބަޔާންވެގެން އެވަނީއެވެ. މިނުކުތާތައް ބަޔާންކޮށްލައިދިނަނީ ޝަރީޢަތުން ރިޢާޔަތްކުރެވުނު ތަފްޞީލްއެވެ.

[illegible] އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާ

7. އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާ އަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް [illegible] (ށ) އާ ޚިލާފަށް [illegible] ނުކުތާއެވެ.

7.1. [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 82 (ހ) އަދި (ށ) [illegible]

7.2. [illegible]

ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި އިބްތިދާއީ މަރުޙަލާގެ ކަންކަމަށް [illegible] ނުދެވޭކަމަށެވެ.
އަދި ދަޢުވާ ބިނާކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ކަމެއް ކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ 2021/HC-B12/74 ޤަޟިއްޔާގައިވެސް
ބަޔާންކުރައްވާފައިވާކަމަށެވެ. އަދި އެގޮތަށް ދަޢުވާކުރަނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ.

7.3. [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible]، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާ އަކީ
ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން ހުށަހަޅަންޖެހޭ ހުށަހެޅުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ މާއްދާއެކެވެ. އެގޮތުން އެ މާއްދާގެ
(ހ) ގެ (1) ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

119 (ހ) (1) "ދަޢުވާ އުފުލުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible]
ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 119 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި
[illegible]

7.4. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ ކުރިން [illegible] [illegible] އަދި
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ހުށަހަޅާފައިވާތީ، އެ ހުށަހެޅުން ހުށަހެޅުމަށް އޮތް ފުރުޞަތު ދޫކޮށްލާފައި [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުން އެނގެން އޮތުމުން، އަދި މިކަމަކީ ދަށު ކޯޓުތަކުން ވަކި ގޮތެއް ކަނޑައަޅާފައިވާ ނުކުތާއަކަށް ނޫނީ، މިކަމަކީ އިސްތިއުނާފު މަރުޙަލާގައި [illegible] އަދި ނުކުތާއެއްގެ ގޮތުގައި ގޮތް ކަނޑައަޅައިދިނުން ނުކުތާއެއް ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

ދައުލަތުން ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ދަޢުވާ ނޫން އެހެން ދަޢުވާއެއްގެ މައްޗަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފު ހަތްވަނަ ނުކުތާ

8. އިސްތިއުނާފު ހަތްވަނަ ނުކުތާއަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ދަޢުވާ ނޫން އެހެން ދަޢުވާއެއްގެ މައްޗަށް ކުށް ސާބިތުކޮށް ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

8.1 އިސްތިއުނާފު ހަތްވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ސައިދު އަދި ޝާހިދުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ދައުލަތުން ދަޢުވާ ހުށަހަޅާފައިވަނީ ދަޢުވާއަށް ބަދަލު ގެނެސްފައިވާކަމެވެ. އެގޮތުން [illegible] ޤާނޫނީ މާއްދާ ބަދަލުކުރެވިފައިވާކަމެވެ.

8.2 މިނުކުތާގެ ތަފްޞީލުގައި ދައުލަތުން ބުނެފައިވަނީ ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާ ފޮނުވައި މަސްތުވާތަކެތީގެ ޤާނޫނުގެ 139 ވަނަ މާއްދާ ބަދަލުކުރެވިފައިވާކަމެވެ. ނަމަވެސް މި މައްސަލައިގައި ސައިދު އަދި ޝާހިދު [illegible] [illegible] [illegible] އެ ޤާނޫނުގެ 138 ވަނަ މާއްދާއަށް އެ މާއްދާ ބަދަލުކުރެވިފައިވާކަމެވެ. އަދި ދަޢުވާއަށް ބަދަލުގެނައުމުން ނޫން ކަމެވެ. އަދި މައްސަލައިގައި ދަޢުވާކުރެވިފައިވާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 82 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ފަދައިން ކުށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މާއްދާއާ ބަރާބަރުވާ ކަމަށެވެ. އަދި ޤާނޫނުގެ 139

ވަނަ މާއްދާ ނުވަތަ 138 ވަނަ މާއްދާ ކަމަށްވިނަމަވެސް އެއީ އިޖުތިހާދީ މާއްދާއެއްކަމަށެވެ.

އަދި އެ މާއްދާ ބަދަލުކުރުމަކީ ދައުލަތަށް އަދި އަމަލުކުރާމީހުން ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ނޫންކަމަށެވެ.

8.3. ޖިނާއީ ޝަރީޢަތުން ރިޢާޔަތްކުރިއިރު، ދައުލަތުގެ ހައްގުތަކާއި ޤާނޫނީ އެއް މާއްދާކަމަށްވާ ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 139 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)، އިސްތިސްނާއީ މަޖިލީހުގެ ދައުލަތް އިސްލާމީ އެ ޤާނޫނުގެ 138 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުގައި ދައުލަތުން ހުރަސްއަޅާފައިވާކަން ބައްޓަންކޮށް ބެލުމުން އެނގެއެވެ. އަދި ދިފާޢުގައި ދައުލަތުން ދައުލަތް އިސްލާމީ ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތް ކޯޑު [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނުކުމެވެ. ބުނެވުނު މާއްދާ ބަދަލުކުރެވުން ދައުލަތް އިސްލާމީކަމަށް ދައުލަތުން އިސްތިސްނާކުރެވިފައިވާކަމަށް ނޫނެވެ. ދައުލަތުން ފާހަގަކުރެވޭ ކަމަކީ ސަބަބު އަދި ޝަރުޢީ ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަމާއި ޤާނޫނީ ދައުލަތް، އެފަދައިން އެ މާއްދާ ބަދަލުކުރެވުން ދައުލަތް އިއްޔާ ކަމެވެ. ޤާނޫނުއަސާސީ މި ދުސްތޫރުގައިވާ ފަރާތެއް ބަހައްޓަން، 139 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމަށް ދުވަހާފާއިތުވާ މިކަމާ ކަނޑައަޅާ ޢަމަލުތަކެއް ކުރަންވާނީ ބަޔާންކޮށްފައެވެ. އަދި 138 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމަށް ދުވަހާފާއިތުވާ މިކަމާ ކަނޑައަޅާ ޢަމަލުތަކެއް ކުރަންވާނީ ބަޔާންކޮށްފައެވެ. މި ފަދަ ހިނދެއް، އެ ދެ މާއްދާގެ އެއްކަމުގައި ތަޢާރުޟު އެއް ނުވާކަމެވެ. އެހެންނަމަވެސް ދައުލަތުން ފާހަގަކުރާ މިންވަރު ހުރިހާ ކަމެއްގައި ޤާނޫނީ މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމަށް ތަޢާރުޟު ދައުލަތުގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ދައުލަތް، މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމަށް މިކަމާ ދުވަހާފާއިތުވާކަން ކުރިއަށްދާން ނެތް ކަމުގެ ނުކުމެވެ. އެހެންކަމުން މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމަށް ދުވަހާފާއިތުވާ މިކަމަށް އެނގެން އިންސާފުގެ އެހެންނަމަވެސް ނުވަތަ ކަމެއް ދަށު ކޯޓުން ކުރަންޖެހޭކަމާއި، މަސްއޫލިއްޔަތެއްކަމަށް ދުވަހާފާއިތުވާކަމުގެ ބަދަލުގައި، ދައުލަތުން ކަނޑައަޅާ ޤާނޫނީ މާއްދާ އެފަދައިން ބަދަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނީ އަސާސީ އެހެން ބަޔާންކޮށް ކަންކަން ނުކުރެވެއެވެ. އެހެންކަމުން ބުނެވުނު ދު މާއްދާ

(ށ) ގައި އޮތީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އޮތުމުން،

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ނޫންކަން އެނގެއެވެ.

8.4. ދަށު ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތް ނިންމުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ގޮތް

ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ދަށު ކޯޓުން [illegible] ދަޢުވާ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] 139 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible]. [illegible] ދަށު ކޯޓުން [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible]

9. އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް، އެކަށީގެންވާ [illegible] [illegible] [illegible] ނެތި ކޯޓު އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

9.1. އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

9.2. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) [illegible]

ބާރުލިބިގެން ކަމަށެވެ. މިހާލަތުގައި އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްގެ މައްޗަށް ބަލައި ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި ބަލައިފާސްކުރެވޭނެކަމަށެވެ.

9.3. މިނުކުވާއަށް ސަބަބުން ހިމާޔަތްކުރިއިރު، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[1] 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި އޮތީ، ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި، އުޅަނދުން ބަލައިފާސްކުރެވޭނެ ހާލަތްތަކެވެ. އެގޮތުން އެކަށީގެންވާ ހެކީގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެ އުޅަނދުގައި މަސްތުވާއެއްޗެއް ހުރިކަމަށް ޤާނޫނު ތަންފީޛުކުރާ އިދާރާއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭނަމަ އެފަދައިން އުޅަނދުން ބަލައިފާސްކުރެވޭނެކަން އެ މާއްދާއަށް ބެލުމުން އެނގެއެވެ.

9.4. މި މައްސަލައިގައި ސަޢީދު އަދި ޝާކިރު ސަވާރުވެގެން އިން ސައިކަލު ބަލައިފާސްކޮށްފައިވަނީ ފުލުހުން މާލޭގެ ޕެޓްރޯލް ކުރަމުން ދަނިކޮށް، [illegible] [illegible] ސަޢީދު އަދި ޝާކިރުއަށް އިސްތިޚްބާރާތުން ދައްކާ، ސަޢީދު އަދި ޝާކިރު މަސްތުވާތަކެތި ގެންގުޅެ [illegible] ވިޔަފާރި ކުރާކަމަށް ދިން މަޢުލޫމާތާ ގުޅިގެން ކަން މައްސަލައިގައި [illegible] ފުލުހުންގެ [illegible] [illegible] ދަށު ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި އެފަރާތްތަކުން ދީފައިވާ ބަޔާނުން އެނގެން އޮތެވެ. ކަން [illegible] [illegible]، [illegible] ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި އެ ސައިކަލު ބަލައިފާސްކޮށްފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[2] 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ބާރުލިބިގެންކަން އެނގެން އޮތެވެ. އެހެންކަމުން އެ އުޅަނދުން ފުލުހުން ހޯދި ހެކި ހޯދާފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ކަމުގައި ބެލެވޭކަން ނެތެވެ. އަދި ދަށުކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] ކަމުގައި ދެކެވެ.

---

[1] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

[2] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ޤާނޫނީ ދިފާޢަށް [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފީ އަށްވަނަ ނުކުތާ

10. އިސްތިއުނާފީ އަށްވަނަ ނުކުތާއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 47 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ފަދަ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްނެތި އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 46 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާފަދައިން ހިރާސަތުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 40 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާފަދައިން ފުރުޞަތުގެ ސަބްއިންސްޕެކްޓަރުން [illegible] [illegible] [illegible] ހުއްދަ [illegible] [illegible]، [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 52 ވަނަ މާއްދާއާ [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 268 ވަނަ މާއްދާއާ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ.

10.1. އިސްތިއުނާފީ އަށްވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ސަޢީދު އަދި ޝާހިދުގެ ވަކީލުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ މި މައްސަލައިގައި ސަޢީދު އަދި ޝާހިދު ހައްޔަރުކުރުމުގައި މަސްތުވާތަކެތި [illegible] [illegible] ޓެސްޓުކުރުމުގެ ހުއްދަ ލިބިގެންވަނީ ފުލުހުންގެ ބަޔާނުގައި ބުނި ނަމަވެސް ހައްޔަރު [illegible] [illegible]، ތަކެތި ނެގުނީ ސަޢީދު އަދި ޝާހިދު ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހުގައިކަން އެނގޭ ކަމަށެވެ. އަދި މި މައްސަލައިގައި އިންޓެލިޖެންސް ރިޕޯޓެއްގެ [illegible] ކަމަށާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ.

10.2. އިސްތިއުނާފީ އަށްވަނަ ނުކުތާގެ ޖަވާބުގައި ދައުލަތުން ބުނެފައިވަނީ ސަޢީދު އަދި ޝާހިދު ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާ ގަޑި 23:04 ކަމަށް [illegible] 14 ގައިވާ ލިޔުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު [illegible] [illegible] ހައްޔަރުކުރެވުނު ގަޑިއަކީ އެ ގަޑި ކަމަށްވާތީ. އަދި [illegible] 43 ގައި ތަކެތި ނެގި ގަޑިއަކީ 23:20 ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު އެތަކެތި [illegible] ނަގާ [illegible] ގަޑިކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ.

10.3. މިނުކާތުގައި ސަރީޢަތުން ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، މިހާދިސާއާ ގުޅިގެން ސައީދު އަލީ ސާބިރު ހައްޔަރުކުރި ފުލުސް އޮފިސަރ މުޙައްމަދު ތަސްލީމު އާއި މުޙައްމަދު ސަލީމާއި ޝަބްނާޒާއި ދަރުން ކާޅުގެ ސައީދުގެ ތަޙުޤީޤަށް ދިޔައިރު ހުށަހެޅިފައި، މި މަސްއަލައިގައި ސައީދު އަލީ ސާބިރު ހައްޔަރުކުރުމުގެ ސައީދު އަލީ ސާބިރު އިތުރުކުރެވޭން އިން ސައިކަލުން މަސްތުވާތަކެތި ފެނުނުން އިންސްޕެކްޓަރ އާދަމް ޝާހިދު ބުރަސައިން ވިސްނާލުމުގެ ހުއްޓުވާލެއްކަކަން އެނގޭން އެވެއެވެ. އަދި ދަރު ކަޅަށް ދުރުތެރޭން ހުއްޓުނުއިރު ވަގުތުން ބޮޑުވުން އެހެރިން ހުއްޓި ދިޔައިރުކަން އެބައޮތެވެ. މިހާދިސާގައި ސިފައިން މަސްތުވާތަކެތި ނެގި ފޮޓޯގައި ދިރާސާކޮށްލުމުގައި ސާބިތުވާކަން ފެންނަން ހުރުގެ 43 "ކުރުގެ ފޯރިން ނުގުން ބޮކީ" މި ގޮތުން ބެލުމުން އެނގެއެވެ. ދައުލަތުން ފޮނުވައިފައިވާ މިޙްނަތާކަން ފެނުނަ ހުރި ގަޑީގެ ފަހަތު އެވަރަށްވެސް ހުރި، ކުރުގެ ފޯރިން ނުގުން ބޮކީގެ ވީޑިއޯ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގަޑިއަކީ ކުރުގެ ފޯރިން ނުގުން ބޮކީ ސިފަވާކަމަށް ގަޅު ކަމަށްވާތީ ކަމަށް. ކަން މިހެން އޮތުމުން، ސައީދު އަލީ ސާބިރު ހައްޔަރުކުރެއްވި ގަޑިއަކީ 23:04 ކަމަށް ހައްޔަރުކުރުމަށް މަޢުލޫމާތު ވީޑިއޯގައި އޮތުމުން، ވީޑިއޯ ނަންބަރު 43 "ކުރުގެ ފޯރިން ނުގުން ބޮކީ" ވީޑިއޯގައި ގަޑި ގޮތުގައި 23:20 އޮތުމުން އެހެން ސައިކަލު ބެހެއްޓުނު ފޮޓޯތަކުގެ ހަރަކާތް ފިލައިދާ ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

10.4. އަދި މި މައްސަލައިގައި ސައީދު އަލީ ސާބިރު ހައްޔަރުކުރެވުނު، އާންމުކޮށް ބޭނުންކުރާ ދިން މައުލޫމާތު ދެވިގެން ބަލައިގަންނަވަރުގެ ސައީދު އަލީ ސާބިރު އިތުރުކުރެވޭން އިން ސައިކަލުން މަސްތުވާތަކެތި ކަމަށް ސަޕްލައިކުރާ އެއްޗެއް ފެނުމާއި އެކަމުގެ ސައިކަލުގައި ބެހެއްޓި ޖާގައި ހޯދާއި އެ ސައިކަލުގެ މަތީދަށް ހުރުމުގައި ފާރަވެރިވެ ސައީދު އަލީ ސާބިރުކަމަށްވުމުން، އެކަށީގެންވާ ސަބަބުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

[illegible] އިސްތިއުނާފުގެ ތިންވަނަ ނުކުތާ

11. އިސްތިއުނާފުގެ ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ [illegible] ގަވާއިދު ނަންބަރު 2015/R-230 ([illegible] ގަވާއިދު) ގެ 23 ވަނަ މާއްދާއާއި [illegible] ގަވާއިދުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2016/HC-A/451 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ [illegible]

11.1. [illegible]

11.2. [illegible] (ފޯމު 56، 34، 44) [illegible]

[illegible] އެނގޭ ކަމަށެވެ. އަދި [illegible]
[illegible]
ތަފްސީލު އެނގޭ ކަމަށެވެ.

11.3 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

11.4 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު SCPD-06/2022 (09 އޮކްޓޫބަރު 2022) ޕްރެކްޓިސް ޑައިރެކްޝަނަށް ބަލާލުމުންވެސް އެނގެއެވެ.

ވަސްތުތަކުގެ ތަޙުލީލު ރިޕޯޓުގެ ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީ ފޯމު ތަރުތީބުގައި ހިމެނިފައިވާ ބަހާ ހުރަހަކު އިސްތިއުނާފުގެ އަށްވަނަ ނުކުތާ

12. އިސްތިއުނާފުގެ އަށްވަނަ ނުކުތާއަކީ ދައުވާލިބުނު ފަރާތުން ލިޔުމުން ލިބުނު އިރު ލިބިފައިވާ ތަޙުލީލު ރިޕޯޓުގެ މައްޗަށް، އަދި އެ ރިޕޯޓުގެ ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީ ފޯމު އެއްވެސް ގޮތަކަށް ފުރިހަމަ ނުވާހިނދު، އެ ރިޕޯޓުގެ މައްޗަށް ކަން ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމައިފައިވާކަމަށް ބުނެފައިވާ ނުކުތާއެވެ.

12.1. އިސްތިއުނާފުގެ އަށްވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ސަރީޙު އަދި ސާބިތުކުރުމުގެ ފަރާތުން ފުރަގަސްދީފައިވާ ދަށު ކޯޓުގައި ދައުލަތުން ފުރަތަމަ ލިބުނު ލިބިފައިވާ ތަޙުލީލު ރިޕޯޓްތައް ބޭނުންކޮށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާއިރު އެ ތަޙުލީލު ރިޕޯޓުގެ ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީ ފޯމު އެއްގޮތަކަށްވެސް ފުރިހަމަކޮށްފައިނުވެއެވެ. 15 އޮކްޓޫބަރު 2019 ތާރީޚުގައި ބޭއްވި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސްގައިވެސް އެ ރިޕޯޓް ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމަށް. އަދި އިތުރު ލިޔުމެއް ހަވާލުކުރުމުން ކަމަށް ސަރީޙަށް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާކަމަށެވެ.

12.2. އިސްތިއުނާފުގެ އަށްވަނަ ނުކުތާގެ ޖަވާބުގައި ދައުލަތުން ބުނެފައިވަނީ އިސްތިޢާނަތު އަޑުއެހުމުގައި ދިފާޢުން ހުށަހަޅަން ހުއްޓުމެއް ނެތް ނަތީޖާ ކަމަށް ބަލައިގަނެވޭނެކަމަށެވެ. އަދި ލިބުނު ނަތީޖާ ކަމަށް ފަރާތްތަކުން އިޤުރާރުވެފައިވާ ބަޔާނުގައި ކަމަށެވެ. މި ބަޔާނުގައި އެފަދައިން އިބާރާ ފުރުޞަތު ލިބިދިނުން ނުވާކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/HC-A/49 ފައިސަލާގެ 11.4 ވަނަ ނުކުތާގައިވެސް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށެވެ.

12.3. މިނުކުތާއަށް ޝަރީޢަތުން ރިޢާޔަތްކުރިއިރު، މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅުނު ނަންބަރު K(e)/DR/2018/12 މަސްތުވާތަކެތީގެ ތަޙުލީލީ ރިޕޯޓާ ދެކޮޅު ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީ ފޯމު ހިފާއަށް ހިބިފައިވާކަން ސަރުކާރު އަދި ޝާހިދުގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި އަދި ޚުލާސާ ބަޔާނުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާކަން އެނގެއެވެ. ބުނެވުނު ތަޙުލީލީ ރިޕޯޓާ މި މައްސަލައިގައި ފުރުން 2.0915 ގްރާމް ޑައިއެސެޓައިލްމޯފިން އޮތް ނިސްބަތުން ތަޙުލީލީ ރިޕޯޓުވޭ. އެހެންކަމުން، އެ ރިޕޯޓާ ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީ ފޯމު ހިފާއަށް ހިބިފައިވާކަމަށް ބަލައި، އެ ތަޙުލީލީ ރިޕޯޓު އެއްވަރުން ކުރިންވެސް، މައްސަލައިގެ މަޢުލޫމާތު ކަނޑައެޅުމަށް ދައުލަތުން ބޭނުންކޮށްފައިވާ ކަމަށް ނިންމައި، މައްސަލައިގެ ޙުކުމަށް އަސަރުކުރާ ނުކުތާއެއްކަމަށް ނުދެކެމެވެ. އެހެން ކަމުގައި ވިޔަސް 18 (އަށާރަ) ގްރާމަށްވުރެ ގިނަ ބަރުދަނުގެ މަސްތުވާތަކެތި (ޑައިއެސެޓައިލްމޯފިން އަދި ކެނަބިނޯލް) މި މައްސަލައިގައި ހިމެނިފައިވެއެވެ. އަދި އެ ތަޙުލީލުކުރި ތަޙުލީލީ ރިޕޯޓާއި ޗެއިން އޮފް ކަސްޓަޑީ ފޯމު ހަމަ ކަމެއް ހުރިގޮތް ގޮތުގައި ހުށަހެޅި، ސަރުކާރު އަދި ޝާހިދުން ދިފާޢުކޮށްފައިވެއެވެ.

މަސްތުވާތަކެތީގެ ބަރުދަން ބެލުމާގުޅޭގޮތުން ހުށަހެޅި އިސްތިޢުނާފީ ޝާކީގެ ނުކުތާ

13. އިސްތިޢުނާފީ ޝާކީގެ ނުކުތާއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/HC-A/323 ގެ ސިޔާޤާ ޚިލާފަށް ތަޙުލީލުކޮށް، ބަރުދަނުބަލާފައިވާ މަސްތުވާތަކެތީގެ މައްޗަށް ކުރި ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

13.1. އިސްތިޢުނާފީ ޝާކީގެ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ސަރުކާރު އަދި ޝާހިދުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ މި މައްސަލައިގައި މަސްތުވާތަކެތި ތަޙުލީލުކުރުން ބަރުދަން ބަލާފައިވާގޮތް، އެގޮތް ބަރުދަން ބެލި ފަރާތަށް ސާފުކުރުމަށްފަހު ކަމެވެ. UNODC ގެ ނަމުގައި ބިނާކުރި ތަޙުލީލުގެ ކަމަށް ބުނާފައިވާ އުސޫލު ކޮޅަށް ގެނައުމުގެ ބަރުދަން ބެލިފައިވާކަމެވެ.

13.2. މި ނުކުތާގެ ޖަވާބުގައި ދައުލަތުން ބުނެފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މި ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ދޯސިއްޔާގައި [illegible] [illegible] ކެނެބިސް [illegible] [illegible] މި މައްސަލައަށް އެ ދޯސިއްޔާގައިވާ ކަންކަން [illegible] [illegible] [illegible]ކަމަށެވެ. [illegible] ކެނެބިސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ކަމަށެވެ. އަދި ކެނެބިސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ކަމަށެވެ.

13.3. މި ނުކުތާއަށް [illegible] ރިއާޢަތްކުރުމުން، މަސްތުވާތަކެތީގެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ވ. މުޙައްމަދު [illegible][3] މައްސަލައިގައި މިފަދަ [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާ [illegible] އެއްގޮތެވެ. [illegible] މި ނުކުތާގައި [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ނުދެކެމެވެ.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފީ [illegible] ނުކުތާ

14. އިސްތިއުނާފީ [illegible] ނުކުތާއަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 77 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މި [illegible] މާއްދާގައިވާ ވަނަ 5 އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[3] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2021/SC-A/57 ޤަޟިއްޔާ

14.1. އިސްތިއުނާފީ ނުވަތަ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ސައީދު އަދި ޝާހިދުގެ ހެކިބަސް ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ މި މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ ކޮށްފައިވަނީ ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާންތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ކަމަށެވެ. އެދުމުން މަސްލަހަތުތަކުގެ ހިޔާލު ބަލައިނުލާކަމާއި މަސްލަހަތުތަކާއި ފުރުޞަތު ސައިކަލުގެ ވެރިފަރާތް ސާބިތުކޮށްދީފައެއް ނުވާކަމަށެވެ.

14.2. މިނިސްޓްރީގެ ޖަވާބުގައި ދައުލަތުން ބޭނުންކުރާ މަސްލަހަތުތަކާއި [illegible]

[illegible]

14.3. [illegible]

ސާބިތު ގުޅުވާލެވޭކަން އެނގެއެވެ. އެހެންކަމުން މި މައްސަލައިގައި ތަޙްޤީޤު ފުރިހަމަކޮށްފައިނުވާ މައްސަލައެއްކަމުން ސައީދު އަދި ސާބިތުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރާ ނުކުތާ އަދި އަސާސެއްނެތް ނުކުތާއެއް ކަމުގައި ދެކެމެވެ.

ރިޢާޔަތް ގުޅޫގުޅުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ފަސްވަނަ ނުކުތާ

15. އިސްތިއުނާފީ ފަސްވަނަ ނުކުތާއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/23 ޤަޟިއްޔާގައި މަސްއޫލިއްޔާތުގެ ހިސާބު މަސްއޫލިއްޔަތު އުފުލުމުގެ ހަމަތަކުގެ ބާބުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ޚިލާފަށް ކަން ސާބިތުވާކަމަށް ދިނުމާއިވާ ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

15.1. އިސްތިއުނާފީ ފަސްވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ސައީދު އަދި ސާބިތުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ މައްސަލައިގައި ފުރުން މަސްއޫލިއްޔަތު ސައީދު އަދި ސާބިތުގެ ހިއްސާއިން ފުރުން މަސްއޫލިއްޔާތު ދައުލަތަށް ސާބިތުކޮށްދިނުމަށްވާކަމެވެ. އެގޮތުން އެކަށީގެން ސައީދު ޢިލްމު ހެކިތައް ފުރިހަމަވާކަމާއި މަސްއޫލިއްޔާތު ފުރުން ސައީދުކަމަށް ސައީދު އަދި ސާބިތުގެ ސައީދުކަމުގެ ނޫންކަމާއި އެނާ ދެއްވުނުއިން ސައީދުކަމުގެ ނޫންކަމެވެ.

15.2. މިނިކުތާގެ ޤަވާޢިދުގައި ދައުލަތުން ބުނާފައިވާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ 2019/HC-N-A/19 ޤަޟިއްޔާގެ 13.6 ވަނަ ނުކުތާއިން ފެނިގެން ހަމަ ހިއްސާއެއްގެ ޝަރީޢަތް މަސްއޫލު ހިއްސާއެއްގެ ޙަވާލު ބަހައްޓަންކަންފައިވާކަމެވެ. އެގޮތުން ބަލާއިރު މި މައްސަލައިގައި މަސްއޫލިއްޔާތު ފުރުންފައިވާ ސައީދު އަދި ސާބިތު އިނދިކޮޅުން އިން ސައީދުގެން ކަމަކާއި ސައީދުގެ ގޮތް ތަޙުޤީޤު ޙާލަތުގައި ސުވާލުތަކުރުން އެ ސައީދުގެ ދަޢުވާއާގެ ސައީދުކަން ކަމަށް ސައީދު އަދި ސާބިތު ބުނެކަމެވެ. އެހެނަސް ފުރަތަމަ ނަޒަރުންވާގޮތް ބޭނުމެއްކަން އެނގޭ މިއުޅުމ

(ސަހީހު އަދި ސާބިތުގެ [illegible] ދަޢުވާކޮށްފައިވާ މައްސަލައާ ގުޅޭ ލިޔުންތައް) [illegible] [illegible] [illegible]
ފެނިފައިވާކަމަށެވެ.

15.3. މިނުކުތާއަށް ބަލައިލުމުން [illegible]، މި މައްސަލައިގައި ސަހީހު އަދި ސާބިތު [illegible] އިން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުކުމް [illegible]، [illegible] [illegible] ސަހީހު އަދި ސާބިތުއަށް [illegible] [illegible]، ސަހީހު އަދި ސާބިތު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ސަހީހު އަދި ސާބިތުކަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] [illegible] ސަހީހު އަދި ސާބިތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަހީހު އަދި ސާބިތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަހީހު އަދި ސާބިތުން [illegible] [illegible]. [illegible] މި މައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] ސަހީހު އަދި ސާބިތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމުގައި ދެކެމެވެ. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ [illegible] [illegible] ސަބަބެއް އޮތް ކަމަކަށް ނުދެކެމެވެ.

ދިފާޢުން ހުށަހެޅި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާ

16. އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 156 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް މައްސަލަ ހިނގައި ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

16.1 އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ސަރީޙު އަދި ޝާހިދުގެ ހެކިބަހުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ދަށު ކޯޓުން ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ދިފާޢުން ހުށަހެޅި ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާ އެގޮތުން ހައްދުތަކުގެ ޝަރުޠުތަކާ މެދުގައި ޝައްކު އުފެދޭ ކަމެއް ކަނޑައެޅިފައި ދިފާޢުން ސާބިތުކުރުމަށް ފުރުޞަތު ނުދީފައިވާކަމެވެ.

16.2 މިންވަރުގެ ޝަރީޢަތުގައި ދިފާޢުން ބޭނުންކުރާ ހެކިތަކާއި އަދި އެހެން ހެކިތައް ދިފާޢުން ހުށަހަޅާން ފުރުޞަތު ދީފައިވާކަމެވެ. އަދި ސަރުކާރު މަޝްވަރާކުރުން ފަހުން ދިފާޢަށް ފުރުސަތު ދީފައިވާކަމެވެ. އަދި ސަރުކާރުގެ ވަކީލުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ނިޔާގެ ހެކިތައް ގެނެސް ސާބިތުވާކަމަށް ނުގެނެސް ސާބިތުވާކަމުގެ ހެކިތައް ދިފާޢުން ހުށަހަޅާފައިވާކަމެވެ. އެގޮތުން މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ހުށަހެޅުނު ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާކަމެވެ.

16.3 މިނިވަން ޝަރީޢަތެއް ހިންގުމަށް ދަށު ކޯޓުގައި ދިފާޢުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކަންކަން އެނގެއެވެ. ނަމަވެސް ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ދިފާޢުން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން ދިފާޢުގައި ވަކިވަކިން ބަލާފައިވާކަމެވެ. މި މައްސަލައިގައި ދިފާޢުން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާ ގުޅޭގޮތުން އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގެ ނުކުތާތަކާ ރިޢާޔަތްކުރުމުގެ ގޮތުގައި ކަންކަން ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ. އަދި ދަށު ކޯޓުން އެކަނިވެރިކަން ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި ރަނގަޅަށް ކަމުގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެއެވެ. ދަށު ކޯޓުގެ ރިކޯޑުގައި، ސަރުކާރު އަދި ޝާހިދުގެ ހެކިބަސް ދިފާޢުގައި ދެއްކި އެންމެހާ ވާހަކަތައް ހިމެނޭ އެކަންކަން ރިޢާޔަތްކުރުމުގެ ވަކިން ބަޔާންކޮށްފައިވާނެއެވެ. ނަމަވެސް ދަށު ކޯޓުގައި ސަރުކާރު

އަދި ސާބިތުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކުރި ކަންކަމާއި ދިމާއަށްކުރިނަމަވެސް، މައްސަލައިގެ ހުކުމަށް އަސަރުކުރާނެ ވަރުގެ އޮޅުމެއްކަމަށް ނުފެނެއެވެ. އެހެނީ މައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ހުށަހެޅި ހެކި ޝަރީޢަތުން މައްސަލައަކީ ސާބިތުވާ މައްސަލައެކެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ނުކުތާ، ހަތަރުވަނަ ނުކުތާ އަދި ފަސްވަނަ ނުކުތާ

17. އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ސައީދު އަދި ސާބިތުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ދަށު ކޯޓުން ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ހެކިންގެ ހެކިބަހުގައި ހުރި ފުރިހަމަނުވުންތަކަށް ރިޢާޔަތްނުކޮށްކަމަށެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފުގެ ހަތަރުވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ސައީދު އަދި ސާބިތުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅުމުގައި އަމަލު ކަނޑައެޅިގެން، ކުށުގެ އުންސުރު އަދި އަސާސް ފުރިހަމަވެފައިނުވާކަމަށެވެ. ހަމައެއާއެކު އިސްތިއުނާފުގެ ފަސްވަނަ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ސައީދު އަދި ސާބިތުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ މި މައްސަލައިގައި ކުށް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ އެކަށީގެންވާ ޝައްކެއްނެތި ބަލާ ފާސްކަން ވާނުން ދިފާޢު ހުށަހެޅުމާއި ހެކީގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށް ފާހަގަކުރި އިސްތިދުލާލު ދިފާޢު ކަމަށެވެ. މިގޮތުން ކޯޓަށް ފާހަގަކުރެވުނު އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތަކުން ދިމާއަށްކުރެވޭތީ، އިސްތިއުނާފުގެ ދެވަނަ ނުކުތާ، ހަތަރުވަނަ ނުކުތާ އަދި ފަސްވަނަ ނުކުތާއަށް ޖަވާބުދިނުމުގައި ދެކެމެވެ. އެހެންކަމުން މިނުކުތާތައް ގުޅިގެން އިތުރަށް ކަންކަން ބަޔާންކުރުމުގެ ބޭނުމެއް މިހިސާބުގައި ނެތެވެ.

މައްސަލަ ނިންމުން ފެނުނު ގޮތް

18. މިގޮތުން ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެހެން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 92/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމަށް ބަދަލު ގެނައުމަށް ޖާއިޒު ޤާނޫނީ ސަބަބެއް އޮތްކަމަކަށް ނުފެނެއެވެ. އެހެންކަމުން އެ ކޯޓުގެ ހުކުމް ޤާއިމުކޮށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވެއެވެ.

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒުގެ ރައުޔު:

19. ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔާއި އަޅުގަނޑު ބައިވެރި ވަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ދީބާނާޒް ފަހުމީގެ ރައުޔު:

20. ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔާއި އަޅުގަނޑު ބައިވެރި ވަމެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކާއި ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުރުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 92/Cr-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމަށް މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ބާޠިލުކޮށް، މިގޮތުގެ މަތިން ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒު

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު
(ރިޔާސަތު)

ފަނޑިޔާރު ދީބާނާޒް ފަހުމީ